

PROGRAMA
pentru
EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a

DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĂ MATERNĂ

București, 2022

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Limba și literatura slovacă maternă are, în cadrul *Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a*, statut de disciplină obligatorie pentru elevii care au urmat cursurile gimnaziale în limba maternă.

Prezenta programă vizează evaluarea competențelor elevilor de receptare a mesajului scris, din texte literare, în scopuri diverse, de exprimare scrisă și de utilizare corectă și adecvată a limbii slovace materne în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse. Deoarece competențele de evaluat sunt ansambluri de cunoștințe, deprinderi și atitudini formate în clasele a V-a - a VIII-a, subiectele din cadrul *Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a* vor evalua atât competențele specifice, cât și conținuturile asociate acestora, conform *Programei școlare pentru disciplina Limba și literatura maternă slovacă, clasele a V-a – a VIII-a*, aprobate prin OMEN nr. 3393/28.02.2017.

Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a la disciplina limba și literatura slovacă maternă are în vedere viziunea comunicativ-pragmatică, abordarea funcțională și aplicativă a elementelor de construcție a comunicării, cu accent pe identificarea rolului acestora în construirea mesajelor și pe utilizarea lor corectă și adecvată în propria exprimare scrisă. Sarcinile de lucru vizează exerciții de tip analitic (de recunoaștere, de motivare, de diferențiere) și de tip sintetic (de modificare, de completare, de exemplificare, de construcție) și de evidențiere a aspectelor ortografice și de punctuație, în situațiile care impun o asemenea abordare. Prin sarcinile de lucru se urmărește atât înțelegerea unui text literar dat (identificarea unor trăsături ale textului și exprimarea unui punct de vedere asupra acestora etc.), precum și redactarea de către elev a unor compuneri vizând scrierea despre un text literar (rezumat, caracterizare de personaj, comentarea sumară a unor secvențe, exprimarea unui punct de vedere privind ideile sau structurarea textului etc.). De asemenea, sarcinile de lucru vor avea în vedere evaluarea competențelor de redactare a unor texte argumentative (motivarea apartenenței la o specie literară).

În evaluarea competențelor și a conținuturilor se vor urmări permanent aspectele normative ortografice, morfologice și de punctuație, utilizându-se constant *Pravidlá slovenského pravopisu* (VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 4. nezm. vyd., 2013), *Slovník súčasného slovenského jazyka A – G, H – L, M – N, O – Pn* (VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2006, 2011, 2015, 2021), *Krátky slovník slovenského jazyka* (VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 4. doplnené a upravené vyd., 2003).

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

Tabelul de mai jos cuprinde atât competențele generale care vizează receptarea și redactarea mesajelor scrise din programa școlară, cât și detalierile lor în competențele specifice și conținuturile asociate urmărite în cadrul *Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a* la limba și literatura slovacă maternă.

1. Receptarea textului scris de diverse tipuri

Competențe specifice

- 1.1. Identificarea informațiilor importante din texte continue, discontinue și multimodale
- 1.2. Corelarea informațiilor explicite și implicite din texte continue, discontinue și multimodale
- 1.3. Prezentarea unor răspunsuri personale, creative și critice pe marginea unor texte de diverse tipuri
- 1.4. Recunoașterea structurilor logice în care sunt organizate informațiile din texte continue, discontinue și multimodale
- 1.5. Compararea diferitelor tipuri de răspuns, a punctelor de vedere exprimate pe marginea unor texte diverse

- 1.6. Evaluarea informațiilor și a intențiilor de comunicare din texte continue, discontinue și multimodale
- 1.7. Compararea a cel puțin două texte sub aspectul temei, al ideilor și al structurii
- 1.8. Argumentarea punctelor de vedere pe marginea a două sau mai multe texte de diverse tipuri, având în vedere posibilitatea unor interpretări multiple

Conținuturi

- Ključové slová, hlavná myšlienka, téma literárneho textu
- Jednoduchá osnova
- Text s prvkami rozprávania
  - Literárny text s prvkami rozprávania v próze a vo veršoch (autor, rozprávač, rozprávanie, príbeh, literárna postava, prostriedky charakteristiky, čas a priestor v literárnom texte, rozprávanie v I., II. a III. osobe, sujet literárneho diela/fázy sujetu, vedľajšie myšlienky, rozvitie jednoduchej osnovy, dialóg v literárnom texte)
  - Neliterárny text s prvkami rozprávania
  - Literárny text s prvkami opisu v próze a vo veršoch
  - Neliterárny text s prvkami opisu
- Informačný/výkladový text
- Epika – text v próze
- Lyrika – text vo verši (vyjadrovanie emócií a pocitov)
- Dráma – text v prehovoroch (autor, postava, úloha scénických pokynov, úloha dialógu/prehovorov, herci, kulisy, kostýmy, osvetlenie, hudba)
- Argumentačný text
- Verzifikácia: verš, strofa, rým, stopa, rytmus
- Percepčné stratégie textu:
  - Dojmy z prečítaného textu, úvaha o jazykovej diverzite a štruktúre naratívnych, deskriptívnych, epických, lyrických a dramatických textov
- Interpretačné stratégie:
  - Interpretácia umeleckých jazykových prostriedkov (personifikácia, prirovnanie, básnický prívlastok (epiteton), enumerácia, opakovanie, metafora, aliterácia, hyperbola, antitéza)
  - Prezentácia vlastných názorov na margo prečítaných textov

Literárne texty:

Moric, R. – *Peľko; Ako kapor orla utopil*, **Podjavorinská, Ľ.** – *Čakanka*, **Duríčková, M.** – *Žabia studňa*, **Ondrejov, Ľ.** – *Syn môj milený; Obyvatelia pri potôčiku*, **Jarunková, K.** – *Kamaráti*, **Jesenský, J.** – *Medicína, Doktor*, **Rúfus, M.** – *Rozhovor v parku so strážnym anjelom*, **Iudová balada** – *Išli hudci horou*, **P. O. Hviezdoslav** – *Zuzanka Hraškovie*, **Záborský J.** – *Tulipán a fialka, Pes a vlci*, **Horák, J.** – *Sitniansky vatrár*, **Hronský, J. C.** – *Zakopaný meč pod Zoborom*, **Tajovský, J. G.** – *Na chlieb; Prvé hodinky; Žliebky, Statky-zmätky*, **Sládkovič, A.** – *Martin*, **Bujtar, P.** – *Aneta*, **Kukučín, M.** – *Rysavá jalovica*,

Neliterárne texty:

Súčasťou testov môžu byť len tie neliterárne texty, ktoré sú tematicky príbuzne všeobecným témam vyplývajúcich z učebných osnov pre slovenský jazyk a literatúru č. 3393/28.02.2017.

2. Redactarea textului scris de diverse tipuri

Competențe specifice

- 2.1. Redactarea unui text scurt pe teme familiare, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate
- 2.2. Redactarea unui text complex, în care să își exprime puncte de vedere argumentate, pe diverse teme sau cu referire la diverse texte citite
- 2.3. Adecvarea textului scris la situația și scopul de comunicare
- 2.4. Analizarea constantă a propriului scris/a unor texte diverse din punctul de vedere al corectitudinii, al lizibilității, al coerenței și al clarității
- 2.5. Aplicarea constantă a normelor privind etica redactării pentru crearea unor texte originale

Conținuturi

- Vzhľad textu: rukopis, umiestnenie textu na stranu
- Slohové postupy: naratívny slohový postup, deskriptívny slohový postup, vysvetľujúci slohový postup, naratívno-deskriptívny slohový postup, dialogický slohový postup, slohový postup s prvkami porovnávania, argumentačný slohový postup – poradie argumentov v texte
- Textové predlohy/vzory slúžiace pri štruktúrovaní myšlienok: definícia, delenie a triedenie, príklady, „žurnalistické otázky“ (Kto?, Čo?, Kedy?, Kde?, Prečo?)
- Tvorba funkčných textov: list, pohľadnica, žiadosť, pozvánka, dotazník
- Prispôsobenie písomného komunikátu zadanej téme
- Štruktúra písomného komunikátu: úvod, obsah, záver, odseky
- Štýl: gramatická správnosť, používanie pravidiel slovenského pravopisu, myšlienková nadväznosť, výrazová vecnosť, primeranosť, súvislosť a ucelenosť, originalita, rozmanitosť, stručnosť
- Obsah, tvorba obsahov
- Transformácia priamej reči na nepriamu reč
- Interpretácia daných častí z prečítaného textu, opis vyvolanej emócie (radosť, prekvapenie, strach)

3. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise**Competențe specifice**

- 3.1. Aplicarea achizițiilor lexicale și semantice de bază, în procesul de înțelegere și de exprimare corectă a intențiilor comunicative
- 3.2. Redactarea unor texte, valorificând gândirea logică și competența lingvistică, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții
- 3.3. Aplicarea conștientă a regulilor și a convențiilor ortografice și ortoepice pentru o comunicare corectă
- 3.4. Raportarea conștientă la normă în exprimarea intenției de comunicare, din perspectivă morfosintactică, fonetică și lexicală
- 3.5. Folosirea achizițiilor privind structuri morfosintactice complexe ale limbii slovace literare pentru înțelegere corectă și exprimare nuanțată a intențiilor comunicative
- 3.6. Aplicarea achizițiilor lingvistice pentru înțelegerea și producerea unor texte diverse
- 3.7. Analizarea elementelor de dinamică a limbii, prin utilizarea achizițiilor de sintaxă, morfologie, fonetică, lexic și semantică prin raportare la limbile moderne
- 3.8. Valorificarea relației dintre normă, abatere și uz în adecvarea strategiilor individuale de comunicare

Conținuturi**Fonetika a ortografia**

- Abeceda, clasificácia hlások: samohlásky, dvojhlásky, spoluhlásky
- Ortografická a ortoepická klasifikácia spoluhlások
- Vybrané slová

Lexikológia

- Slovo, základná jednotka slovnej zásoby
- Tvorba slov odvodzovaním, skladaním. Skratky a značky.
- Interné prostriedky obohacovania slovnej zásoby: neologizmy, odborné slová
- Externé prostriedky obohacovania slovnej zásoby: lexikálne výpožičky
- Sémantické kategórie: synonymá, antonymá, homonymá
- Frazeologické jednotky
- Rozdeľovanie slov na slabiky

Morfológia

- Podstatné mená
  - Druh podstatných mien: všeobecné – vlastné, konkrétne – abstraktné, životné – neživotné, hromadné – pomnožné

-
- Gramatické kategórie: rod, číslo, pád
  - Skloňovacie vzory podstatných mien: chlap, hrdina, dub, stroj, žena, ulica, dlaň, kosť, mesto, vysvedčenie, srdce, dievča
  - Pravopis vlastných podstatných mien
  - Prídavné mená
    - Druh prídavných mien
    - Gramatické kategórie: rod, číslo, pád
    - Skloňovacie vzory prídavných mien: pekný, cudzí, otcov/matkin, pávi
    - Pravidelné a nepravidelné stupňovanie prídavných mien
    - Zhoda prídavného mena s podstatným menom
  - Slovesá
    - Gramatické kategórie: osoba, číslo, čas, spôsob
    - Časovanie sloves vo všetkých časoch a spôsoboch
    - Pomocné sloveso byť
  - Zámená
    - Druh zámen: osobné, privlastňovacie, ukazovacie, opytovacie
    - Gramatické kategórie: rod, číslo, pád
  - Číslovky
    - Druh čísloviek: základné, radové
    - Gramatické kategórie: rod, číslo
    - Pravopis čísloviek
  - Príslovky
    - Príslovky miesta, času, spôsobu a príčiny
    - Tvorenie prísloviek
    - Stupňovanie a pravopis prísloviek
  - Predložky
    - Prvotné predložky jednoduché
    - Prvotné predložky zložené
  - Spojky
    - Priraďovacie spojky príčinné a dôsledkové
    - Podraďovacie spojky jednoduché a zložené
  - Častice
    - Uvádzacie častice
    - Vytyčovacie častice
  - Citoslovčia
    - Vlastné a zvukomalebné citoslovčia

Veta – vetná syntax

- Veta. Interpunkčné znamienka
  - Jednoduchá veta a rozvitá veta
  - Klasifikácia viet podľa obsahu, zloženia a členitosti
- Podmet
  - Vyjadrený podmet (jednoduchý a viacnásobný), nevyjadrený podmet
- Prísudok: slovesný a neslovesný (menný), zhoda podmetu s prísudkom
- Prívlastok: zhodný a nezhodný prívlastok
- Predmet: priamy a nepriamy predmet
- Príslovkové určenie: miesta, času, spôsobu a príčiny

Súvetie – súvetná syntax

- Priraďovacie súvetie
    - Druhy priraďovacích súvetí: priraďovacie súvetie zlučovacie, priraďovacie súvetie stupňovacie, priraďovacie súvetie vylučovacie a odporovacie
    - Pravopis priraďovacích súvetí
  - Podraďovacie súvetie
    - Klasifikácia podraďovacích súvetí: vedľajšia veta prívlastková, vedľajšia veta predmetová, vedľajšia veta príslovková miestna, časová, spôsobová a príčinná
-

---

4. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional

Competențe specifice

- 4.1. Asocierea unor experiențe proprii de viață și de lectură cu acelea provenind din alte culturi
- 4.2. Compararea unor tradiții slovace și a unor tradiții din alte culturi
- 4.3. Exprimarea unui punct de vedere față de anumite tradiții și valori ale culturii materne sau ale unei alte culturi, descrise în cărțile citite
- 4.4. Argumentarea unui punct de vedere privitor la tiparele identificate în cultura proprie și în cultura altor popoare

Conținuturi

- Materinský jazyk – nevyhnutný zdroj pre osobný rozvoj a obohatenie kultúrnej vybavenosti
  - Slovenský jazyk a kultúra v Európe
  - Empatia a otvorenosť. My a tí druhí.
-